

ZAPROSZENIE DO ZGŁASZANIA UWAG DOTYCZĄCYCH OCENY I OCENY SKUTKÓW PROWADZONYCH JEDNOCZEŚNIE

Celem tego dokumentu jest poinformowanie opinii publicznej i zainteresowanych stron o pracach Komisji, aby umożliwić im przekazanie informacji zwrotnych na temat planowanej inicjatywy i skuteczny udział w konsultacjach.

Zwracamy się do tych grup o przedstawienie opinii na temat przyjętego przez Komisję podejścia do wskazanego problemu i możliwych rozwiązań oraz o przekazanie nam wszelkich istotnych informacji, m.in. na temat możliwych skutków poszczególnych wariantów.

TYTUŁ INICJATYWY	Wymogi dotyczące ekoprojektu dla produktów do ogrzewania powietrznego, produktów chłodzących, wysokotemperaturowych przemysłowych agregatów chłodniczych i klimakonwektorów wentylatorowych (przegląd)
WIODĄCA (ODPOWIEDZIALNY DZIAŁ) DG	DG ENER, Dział B.3 – Budynek i Produkty
PRAWDOPODOBNY RODZAJ INICJATYWY	Rozporządzenie Komisji ustanawiające wymogi dotyczące ekoprojektu dla [...] na podstawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE oraz uchylające rozporządzenie Komisji (UE) 2016/2281
ORIENTACYJNY HARMONOGRAM	Przyjęcie spodziewane do drugiego kwartału 2026 r.
INFORMACJE DODATKOWE	https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13679-Energy-efficiency-ecodesign-requirements-for-air-heating-and-cooling-products-review-pl

Dokument przeznaczony wyłącznie do celów informacyjnych. Nie przesądza on o ostatecznej decyzji Komisji co do tego, czy inicjatywa ta zostanie zrealizowana, ani o jej ostatecznej treści. Wszystkie opisane elementy inicjatywy, w tym jej harmonogram, mogą ulec zmianie.

A. Kontekst polityczny, określenie problemu i analiza zgodności z zasadą pomocniczości

Kontekst polityczny

Ekoprojekt ułatwia realizację celów Europejskiego Zielonego Ładu¹ oraz tworzenie gospodarki o obiegu zamkniętym i usuwanie barier dla jednolitego unijnego rynku w odniesieniu do produktów związanych z energią. Wdrożenie tej koncepcji pomogło zmniejszyć rachunki konsumentów za energię i zwiększyć bezpieczeństwo dostaw w UE dzięki ograniczeniu zużycia energii pierwotnej i zmniejszeniu importu energii. Ekoprojekt przyczynił się również do obniżenia emisji gazów cieplarnianych, a tym samym do złagodzenia skutków zmiany klimatu, w sposób racjonalny pod względem kosztów, ponieważ koszty energii, których udało się uniknąć, przewyższają niezbędne inwestycje.

Istniejące środki muszą być poddawane regularnym przeglądom, aby zapewnić ich adekwatność, wydajność i skuteczność w świetle zmian technologicznych i rynkowych. Plan prac Komisji dotyczący ekoprojektu i etykietowania energetycznego na lata 2022–2024² uwzględnia przegląd środków dotyczących ekoprojektu i etykietowania energetycznego produktów do ogrzewania powietrznego, produktów chłodzących, wysokotemperaturowych przemysłowych agregatów chłodniczych i klimakonwektorów wentylatorowych. W planie podkreślono również, że ekoprojekt i etykietowanie energetyczne powinny w większym stopniu przyczyniać się do rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym. Na przykład poprzez bardziej systematyczne rozwiązywanie kwestii związanych z efektywnością materiałową, takich jak trwałość, możliwość naprawy i recyklingu.

Ocena

W ramach oceny będącej częścią przeglądu obecnych środków dotyczących ekoprojektu przeanalizowane zostanie, w jakim stopniu zrealizowano zakładane cele lub poczyniono postępy w ich realizacji (z naciskiem na trzy kryteria oceny przewidziane w wytycznych dotyczących lepszego stanowienia prawa, w tym to, czy środki były skuteczne, wydajne i adekwatne).

Ocena „skuteczności” będzie skoncentrowana na zmianach zużycia energii i emisji zanieczyszczeń, które nastąpiły w wyniku wprowadzenia przepisów w okresie objętym oceną. W ramach oceny „wydajności” przeanalizowany zostanie związek między wykorzystanymi zasobami a skutkami przepisów, w tym zarówno pod względem kosztów, jak i korzyści dla poszczególnych zainteresowanych stron. W ramach oceny „adekwatności” zbadany zostanie stopień zachowania istotności produktów regulowanych i ich wpływu. „Spójność” będzie oceniana w sposób proporcjonalny. „Pomocniczość i wartość dodana UE” nie zostaną szczegółowo przeanalizowane, ponieważ oceniane przepisy są prawem wtórnym, a aspekty te uznaje się za uwzględnione przy opracowywaniu podstawowego aktu prawnego.

Ocena będzie dotyczyć całej UE i obejmie przepisy od ich wejścia w życie do chwili obecnej.

Problem, któremu ma zaradzić inicjatywa

Uznaje się, że rozporządzenie w sprawie ekoprojektu¹ doprowadziło do zmniejszenia zużycia energii przez produkty do ogrzewania powietrznego i produkty chłodzące. Mimo że produkty te wchodzą w zakres tego rozporządzenia, nadal w znacznym stopniu przyczyniają się do zużycia energii i emisji gazów cieplarnianych. Zużycie energii pierwotnej przez te produkty wyniosło w 2020 r. około 600 TWh rocznie, przy czym większość zużycia przypada na urządzenia chłodzące (~400 TWh/r). Stanowi to około 5,6 % zużycia energii pierwotnej w UE-27.

Stwierdzono występowanie kilku problemów, które mogą utrudniać dalsze zwiększanie skuteczności.

1. Wymogi te są nieaktualne i w związku z tym nie przynoszą – w odniesieniu do produktów objętych zakresem rozporządzenia w sprawie ekoprojektu – wszystkich ekonomicznie opłacalnych oszczędności.
2. Może istnieć potrzeba dokonania przeglądu innych przepisów, takich jak rozporządzenie w sprawie fluorowanych gazów cieplarnianych².
3. Produkty, które obecnie nie wchodzą w zakres rozporządzenia w sprawie ekoprojektu, mogą przynieść możliwe do osiągnięcia oszczędności energii i emisji. Do przykładowych grup produktów należą wysokotemperaturowe przemysłowe agregaty chłodnicze wykorzystujące skraplanie wyparne i technologię absorpcyjną, urządzenia chłodzące sprzęty informatyczne, wielofunkcyjne nagrzewnice powietrza.
4. Nie uwzględniono również niektórych rodzajów energooszczędnych cech i produktów, takich jak odzysk ciepła, chłodzenie naturalne oraz jednocześnie ogrzewanie i chłodzenie.
5. Może istnieć potencjał zwiększenia efektywności materiałowej i wkładu w gospodarkę o obiegu zamkniętym.

Zgodnie z zasadami programu sprawności i wydajności regulacyjnej (REFIT) ocenione zostaną również sposoby uproszczenia prawodawstwa i zmniejszenia kosztów administracyjnych.

Podstawa działania UE (podstawa prawna i analiza zgodności z zasadą pomocniczości)

Podstawa prawna

Podstawę prawną dyrektywy w sprawie ekoprojektu³ stanowi art. 114 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE)⁴, który dotyczy „ustanowienia i funkcjonowania rynku wewnętrznego”.

Zgodnie z art. 15 dyrektywy w sprawie ekoprojektu Komisja jest uprawniona do ustanowienia wymogów dotyczących ekoprojektu, które uzupełniają dyrektywę poprzez zmianę innych niż istotne elementów dotyczących ekologiczności produktów związanych z energią, w tym ich efektywności energetycznej. Aby nie utracić wyników prac przygotowawczych prowadzonych na podstawie dyrektywy w sprawie ekoprojektu, rozporządzenie w sprawie ekoprojektu dla zrównoważonych produktów przewiduje stopniowe uchylenie dyrektywy 2009/125/WE. Pozwoli to zachować zdolność Komisji do kontynuowania do 31 grudnia 2026 r. prac już rozpoczętych w ramach programu prac dotyczącego etykietowania energetycznego i ekoprojektu na lata 2022–2024 w odniesieniu do ograniczonej liczby grup produktów w celu przyjęcia odpowiednich środków określających wymogi dotyczące ekoprojektu na podstawie dyrektywy w sprawie ekoprojektu.

Praktyczna potrzeba działania na poziomie UE

¹ <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/2281/oj>

² <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/00573/oj>

³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią (Dz.U. L 285 z 31.10.2009, s. 10).

⁴ Wersja skonsolidowana Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Dz.U. C 326 z 26.10.2012, s. 47 (TFUE).

Przepisy UE dotyczące tych produktów nakładają na Komisję obowiązek dokonania przeglądu tego prawodawstwa w świetle postępu technologicznego. Działania mające na celu aktualizację tych przepisów można podjąć wyłącznie na poziomie UE. Obowiązujące prawodawstwo może nie obejmować niektórych aspektów, w odniesieniu do których państwa członkowskie mogą zamierzać podjąć działania. Gdyby UE nie podjęła działań w tych obszarach, państwa członkowskie mogłyby ustanowić własne przepisy dotyczące nieregulowanych aspektów i produktów. Doprowadziłoby to do rozdrobnienia przepisów ze względu na złożoność aspektów technicznych, co mogłoby zakłócić funkcjonowanie rynku wewnętrznego.

B. Główne cele i warianty strategiczne

Głównym celem jest ustanowienie ram prawnych zachęcających do oszczędzania energii w sposób racjonalny pod względem kosztów i ograniczających wpływ produktów na środowisko, w tym emisje gazów cieplarnianych. Ocena skutków obejmie co najmniej następujące aspekty:

- aktualizację wskaźników, w szczególności w celu uwzględnienia chłodzenia naturalnego i odzysku ciepła;
- zaostrenie wymogów dotyczących ekoprojektu z uwzględnieniem najlepszych praktyk międzynarodowych i powiązanych przepisów UE, w tym dotyczących efektywności energetycznej, mocy akustycznej i maksymalnych dopuszczalnych wartości emisji NO_x;
- rozszerzenie zakresu rozporządzenia w sprawie ekoprojektu poprzez uwzględnienie przemysłowych agregatów chłodniczych zapewniających temperaturę wylotową schłodzonej wody na poziomie >12 °C oraz urządzeń chłodzących sprzęty informatyczne (klimatyzatorów ze sterowaniem precyzyjnym);
- aspekty związane z efektywnością materiałową i gospodarką o obiegu zamkniętym.

W ocenie skutków przeanalizowane zostaną co najmniej opisane poniżej warianty.

1. Brak działań na szczeblu UE (utrzymanie obecnej sytuacji).
2. Dobrowolne umowy.
3. Różne poziomy ambicji w odniesieniu do kombinacji wymogów dotyczących ekoprojektu.
4. Kombinacje różnych poziomów ambicji w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu, które obejmują etykietę energetyczną dla (wybranych) produktów.

C. Prawdopodobne skutki

Ustanowienie bardziej rygorystycznych wymogów dotyczących ekoprojektu może prowadzić do wzrostu kosztów produktów, wyższych cen i zwiększonych obrotów dla producentów, hurtowników i sprzedawców detalicznych. Te zmiany w działalności gospodarczej prawdopodobnie doprowadzą do porównywalnych zmian w zatrudnieniu. Wprowadzenie etykiety energetycznej prawdopodobnie zwiększy konkurencję w zakresie efektywności w odniesieniu do kluczowych elementów wskazanych na etykiecie, w szczególności efektywności energetycznej.

Główny wpływ tych produktów na środowisko wynika ze zużycia energii w fazie użytkowania. Mniejsze zużycie energii zmniejszy związane z nim oddziaływanie na środowisko, koszty ponoszone przez konsumentów oraz obroty sektora dostaw energii. Ponieważ wymogi w zakresie efektywności energetycznej będą miały na celu osiągnięcie jak najniższego poziomu kosztów ponoszonych przez konsumentów w całym cyklu życia produktu, oszczędności kosztów będą zazwyczaj równoważyły wzrost cen produktów.

Inne wymogi w zakresie ochrony środowiska mogą zwiększyć koszty początkowe. Skutki ekonomiczne wymogów wpływających na cykl życia produktu będą zależały od tego, czy konsumenci zdecydują się na wydłużenie użytkowania produktu. Na przykład poprzez naprawę produktu w zależności od kosztu takiej naprawy. Wydłużenie cyklu życia produktu doprowadzi do zmniejszenia sprzedaży produktów i spadku obrotów.

Nie oczekuje się wpływu na konkurencyjność producentów w tym samym segmencie rynku i punkcie cenowym, ponieważ wymogi będą miały zastosowanie do wszystkich równoważnych produktów. Skutki mogą wystąpić w przypadku specjalizacji w określonym segmencie produktów lub punkcie cenowym. Oczekuje się, że zmiany poziomów obrotów nie będą miały wpływu na rentowność podmiotów gospodarczych.

D. Instrumenty lepszego stanowienia prawa

Ocena skutków

Przeprowadzone zostaną ocena i ocena skutków, które pomogą w przygotowaniu tej inicjatywy i dostarczą Komisji informacji potrzebnych do podjęcia decyzji. Przewiduje się, że zakończenie oceny nastąpi w III kw. 2024 r. Oczekuje się, że ocena skutków zostanie zweryfikowana przez Radę ds. Kontroli Regulacyjnej w II kw. 2025 r.

Strategia konsultacji

Celem konsultacji jest poinformowanie opinii publicznej i zainteresowanych stron o planowanej inicjatywie oraz

zebranie informacji zwrotnych na jej temat. W szczególności celem jest zebranie danych jakościowych (dostępne technologie, opinie organizacji konsumenckich i ekologicznych itp.) oraz ilościowych (dane rynkowe dotyczące sprzedaży i cen lub wyniki badań) w celu przeprowadzenia analizy.

- 11 grudnia 2023 r. odbyło się posiedzenie Forum Konsultacyjnego ds. Ekoprojektu i Etykietowania Energetycznego (EELCF), na którym zainteresowane strony zostały poinformowane o badaniu i miały możliwość wniesienia wkładu.
- Kolejne posiedzenie EELCF zaplanowano na drugą połowę 2024 r.
- Wniosek ustawodawczy będzie podlegał ośmioletniemu okresowi na zgłaszanie uwag i powiadomieniu Światowej Organizacji Handlu (WTO) w ramach procedur przyjmowania aktów prawnych zgodnie z wytycznymi dotyczącymi lepszego stanowienia prawa.

Powody prowadzenia konsultacji

Umożliwienie zainteresowanym stronom przedstawienia uwag na temat: wdrożenia rozporządzenia w sprawie ekoprojektu dla produktów do ogrzewania powietrznego i produktów chłodzących; głównych wariantów, które mają zostać przeanalizowane w ramach oceny skutków; oraz rozwoju rynku lub technologii.

Grupa docelowa

Grupą docelową są eksperci i przedstawiciele wszelkich odpowiednich zainteresowanych stron, w tym stowarzyszeń branżowych (przedsiębiorstw zajmujących się produkcją, sprzedażą detaliczną, instalacją i naprawą), poszczególnych przedsiębiorstw, organizacji ekologicznych i konsumenckich, państw członkowskich i osób prywatnych.